

12. 2. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Rozvod manželství a úprava poměrů nezletilého dítěte pro dobu rozvodu

Poslanecká sněmovna projednává návrh vládního zákona[1], kterým se mění zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „NOZ“), a další související zákony s tím, že zákon by měl dle původního návrhu nabýt účinnosti dne 1. ledna 2024, přičemž pozměňovací návrhy počítají s účinností od 1. července 2025, resp. od 1. ledna 2026. V rámci série článků Vám poskytneme náhled na vybrané nejdůležitější změny a nové instituty, která by měla novela do oblasti rodinného práva přinést.

Poslanecká sněmovna projednává návrh vládního zákona[2], kterým se mění zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „NOZ“), a další související zákony s tím, že zákon by měl dle původního návrhu nabýt účinnosti dne 1. ledna 2024, přičemž pozměňovací návrhy počítají s účinností od 1. července 2025, resp. od 1. ledna 2026. V rámci série článků Vám poskytneme náhled na vybrané nejdůležitější změny a nové instituty, která by měla novela do oblasti rodinného práva přinést.

Účelem zákona je zrychlení a zjednodušení procesu rozvodu manželství a úpravy poměrů nezletilého dítěte dobu po rozvodu. Dále se navrhuje změna předběžné úpravy poměrů dítěte, kdy má dojít k zavedení nového institutu prozatímní úpravy poměrů nezletilého. Právě zrychlení a zjednodušení rozvodů bude předmětem tohoto článku.

Platná právní úprava

Aktuální právní úprava vychází z koncepce, že manželství může být rozvedeno na základě tzv. kvalifikovaného rozvratu. Kvalifikovaným rozvratem je dle § 755 odst. 1 NOZ situace, kdy soužití manželů je hluboce, trvale a nenapravitelně rozvráceno a nelze očekávat jeho obnovení. V rámci rozvodu lze rozlišovat dvě varianty, a to v závislosti na tom, zdali soud zjišťuje příčiny rozvratu či nikoliv. Soud dle § 757 odst. 1 NOZ nezjišťuje příčinu rozvratu a manželství rozvede, pokud se druhý manžel k návrhu na rozvod připojí, přičemž soud dojde k závěru o pravdivosti shodných tvrzení manželů o rozvratu a o záměru dosáhnout rozvodu a zároveň a) manželství trvalo nejméně jeden rok; b) manželé spolu déle než šest měsíců nežijí; c) manželé se dohodli na úpravě společného nezletilého dítěte; d) manželé se dohodli na úpravě svých majetkových poměrů, svého bydlení, a popřípadě svého výživného pro dobu po rozvodu. Pokud nejsou tyto uvedené podmínky naplněny, soud bude zjišťovat příčiny rozvratu manželství dle § 755 odst. 1 a 756 NOZ. I když je manželství kvalifikovaně rozvráceno, soud manželství nerozvede, jsou-li splněny podmínky pro užití tzv. tvrdostní klauzule dle § 755 odst. 2 NOZ, tedy pokud je rozvod manželství v rozporu se zájmem nezletilého dítěte manželů nebo se zájmem manžela, který se na rozvratu porušením manželských povinností převážně nepodílel, přičemž tomuto manželu by byla rozvodem způsobena zvláště závažná újma. Soud nerozvede manželství do té doby, než bude rozhodnuto o poměrech společného nezletilého dítěte manželů.

Navrhované změny

Projednávaný návrh zákona navrhuje zrušení požadavku na zjišťování příčin rozvratu manželství zakotveného v § 756 NOZ. Požadavek na zjištění příčin rozvratu by se měl uplatnit pouze ve výjimečných případech, a to při aplikaci tvrdostní klauzule dle § 755 odst. 2 písm. b) NOZ, tedy

v případě, že manžel, který návrh nepodal, tvrdí, že je dán důvod pro zamítnutí návrhu na rozvod, případně v rámci rozhodování soudu o výživném dle § 762 NOZ či při vypořádání společného jmění manželů. Dle důvodové zprávy zjišťování příčin rozvratu manželství může přispívat k vyostřování situace mezi manželi, a proto není žádoucí na tomto požadavku dále trvat.

Návrh zákona dále počítá ve svém § 757 NOZ s úpravou smluveného rozvodu manželství. V rámci smluveného rozvodu se navrhuje zavedení nevyvratitelné domněnky kvalifikovaného rozvratu, a to za splnění zákonných podmínek. Zároveň má dojít ke zrušení podmínky spočívající v tom, že manželé společně nežijí po dobu delší než šesti měsíců, kdy dle důvodové zprávy tato podmínka se v dnešní praxi nezkoumá a neodpovídá ani mezinárodním trendům. Dále dochází oproti aktuálně platné právní úpravě k přesunu podmínky ohledně závěru soudu o pravdivosti shodných tvrzení manželů o rozvratu a záměru dosáhnout rozvodu do procesních předpisů, konkrétně do § 389 odst. 3 zákona č. [292/2013](#) Sb., zákon o zvláštních řízeních soudních (dále jen „ZŘS“).

Změny procesních předpisů

Změny se má dostat i procesním předpisům týkajících se rozvodů manželství. První změnou je zakotvení zvláštní místní příslušnosti v novém § 383 odst. 2 ZŘS, kdy toto ustanovení upravuje místní příslušnost pro případ, že manželé mají společné nezletilé dítě. V takovém případě je místně příslušný soud dle § 467 ZŘS, tedy obecný soud nezletilého dítěte. Navrhuje se také změna § 389 odst. 1 ZŘS upravující průběh řízení, kdy od výsledku účastníků lze nově upustit i tehdy, pokud souhlas manželů s rozvodem manželství a shoda na trvalém, hlubokém a nenapravitelném rozvratu jejich manželství vyplývají z písemných podání nebo shodných tvrzení účastníků při jednání, o jejichž pravosti a pravdivosti nemá soud pochybnosti. Jedná se tedy o dříve hmotněprávní podmínku, která byla přesunuta, vzhledem k její procesní povaze, z § 757 odst. 1 NOZ. Významnou změnu představuje nové ustanovení o spojení řízení v § 398a ZŘS. Dle tohoto ustanovení je s řízením o rozvod manželství spojeno řízení, v němž má být rozhodnuto o úpravě poměrů společného nezletilého dítěte manželů, ledaže o úpravě těchto poměrů již bylo soudem prvního stupně vyhlášeno rozhodnutí ve věci samé, přičemž tato řízení lze vyloučit i k samostatnému řízení, není-li jejich spojení vhodné. Druhý odstavec uvedeného ustanovení se věnuje situaci, kdy manželé dosáhnou dohody o úpravě poměrů k nezletilému dítěti při jiném soudním roku dle § 468b ZŘS. V případě takovéto dohody není třeba k rozhodnutí o rozvodu nařizovat jednání, přičemž manželé budou vyslechnuti při jiném soudním roku. Zároveň pokud manželé dosáhnou dohody na jiném soudním roku, může soud zde projednat i úpravu poměrů nezletilého dítěte, přičemž jednání by v takovýchto případech bylo nařízeno pouze za účelem vyhlášení rozsudku. Poslední odstavec předmětného ustanovení stanovuje, že právní moc rozsudku, jímž byl vysloven rozvod manželství, nastane nejdříve s právní mocí rozhodnutí o úpravě jejich nezletilého dítěte pro dobu po rozvodu. Novinkou vyjádřenou v novém § 469 odst. 4 ZŘS by mělo být zrušení obligatorního zastoupení dítěte kolizním opatrovníkem v případech, kdy rodiče jednájí ve vzájemné shodě ohledně dohody o úpravě poměrů nezletilého. V těchto případech pak bude nezletilé dítě zastoupeno zákonným zástupcem, a jsou-li jimi rodiče, tak oběma z nich. Není ovšem vyloučeno, že v případě možného střetu zájmů, soud kolizního opatrovníka jmenuje. Soud jmenuje kolizního opatrovníka i v případě, že dítě o to požádá, přičemž o tomto právu musí být dítě rodiči poučeno. Je otázka, nakolik budou rodiči tuto poučovací povinnost plnit, a zdali by nebylo vhodnější přenechat tuto povinnost přímo soudu. Soud má však dle důvodové zprávy zvlášť zkoumat dodržení této povinnosti.

Závěr

Navrhovaná úprava s sebou přináší změny, které dle autora jsou způsobilé zrychlit a pro účastníky ulehčit rozvodové řízení, a to zejména pro manžele, kteří jsou schopni a ochotni se dohodnout na úpravě poměrů, což je z hlediska rodinného soužití jednoznačně žádoucí. Je otázkou, jak se k nové úpravě postaví rozhodovací praxe, přesto lze mít za to, že by se mělo rozvodové řízení posunout o

krok vpřed. Dle autora nejvýznamnější změnou, která mimo jiné provází nejen rozvodové řízení, je akcentace dohody účastníků. Kladně autor hodnotí i spojení řízení, které zejména účastníkům, ale i soudu, do jisté míry zmenší zátěž spočívající v účasti ve více řízeních.

JUDr. PhDr. Karolina Spozdilová, Ph.D.,
advokát a partner

David Heliman

[KGS legal s.r.o., advokátní kancelář](#)

Národní 416/37
110 00 Praha 1

e-mail: info@kgslegal.cz

[1] Novela i důvodová zpráva dostupné >>> [zde](#).

[2] Novela i důvodová zpráva dostupné >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)

- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)